

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV
Leto XX Ljubljana, oktober 1983 št.: 10

V oktobru letos mineva 20 let, od kar so delavci takrat 15-letnega Mercatorja prejeli prvo številko glasila z enakim imenom. Kot glasilo delovnega kolektiva je označeno od 1. številke v letu 1963 do septembra 1971. Z drugo številko v oktobru 1971 postane »Glasilo delovne skupnosti« in tako ostane do 2. številke v marcu 1974, nato pa se v naslednji številki preimenuje v glasilo kolektiva Mercator. Tedaj firma slavi 25 let obstoja, ima 25 tozdov in se v marcu sporazume o združitvi v »Podjetje Mercator«. Glasilo delovnega kolektiva je časopis ostal vse do novembra 1977. Decembra postane glasilo delavcev SOZD Mercator, v aprilu 1978 pa izide z današnjo oznako »Glasilo delavcev in kmetov SOZD Mercator«. Vse to govori o razumevanju vloge in mesta časopisa v skladu z razvojno potjo Mercatorja.

V 1. številki so njegovi prvi uredniki med drugim napisali takole: »Osnovna naloga lista je z objavljenimi prispevki utrjevati medsebojne odnose v delovni skupnosti (tedanji naziv za ozde - op.p.) ter skrbeti za strokovno in družbenopolitično izobraževanje ter izpopolnjevanje članov kolektiva. List naj postane učinkovita vez med člani delovne skupnosti ter organi upravljanja in vodenja. Zato mora list z objavljenim gradivom seznanjati člane delovnih skupnosti s sklepi organov delavskega samoupravljanja, z rezultati gospodarjenja in s perečimi vprašanji v naši gospodarski organizaciji ter v širši družbeni skupnosti, hkrati pa objavljati predloge, mnenja in kritike vseh članov delovne skupnosti.«

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da so kljub razvoju lista po oblikovni in vsebinski zasnovi ostale stalnice tedaj začrtane temeljne politike enake skozi dve desetletji.

Ko danes listamo od številke do številke, to ni mrtva kronika, ampak živ organizem. Življenje, ki se skozenj pretaka, priča o silnem vzgonu, o velikem človeškem potencialu, prežetem z vero, vitalnostjo in s samozaupanjem.

- List so urejali:
- 1963-1964: Miro Krištof, ekonomist, tedanj pomočni direktorja sektorja maloprodaje
 - 1965-1974: Marjan Pogačnik, višji upravni delavec, tedaj direktor splošnega sektorja
 - 1971-1977: (odgovorna) Ivanka Vrhovca, učiteljica, tedaj vodja centra za obveščanje
 - 1977-1978: Vasja Butina, višji upravni delavec, tedaj vodja centra za obveščanje.
 - Od aprila 1978 sedanji urednik.

Odločen NE vezani trgovini

V zadnjem času se v maloprodaji vse pogosteje srečujemo s pojavom vezane trgovine. Dejstvo je, da nam predvsem interni dobavitelj blaga samovoljno dobi blago, ki ga niti ne potrebujemo in ga tudi nismo naročili, še najhuje pri tem pa je to, da postajajo količine tako prodanega blaga vse večje v odnosu na količine blaga, ki je osnova za takšno vezavo.

Izpostavljeni smo predvsem odkritemu pritisku s strani dobaviteljev, ki svoje vedenje običajno opravičujejo z argumentom, da so tudi sami prejeli blago pod pogoji, ki očigledno kažejo na vezano dobavo s strani proizvajalca ali kakega drugega subjekta, ki nastopa v funkciji oskrbovalca tržišča z osnovnimi artikli vsakodnevnih preskrbe.

Verjamemo, da v današnjih zaostrenih razmerah gospodarjenja in ob vsesplošnem pomanjkanju precejšnjega števila povsem običajnih, a vsakodnevno potrebnih izdelkov, proizvajalci neodgovorno in neupravičeno temeljni položaj izkoriščajo, vendar bi se odločno upreti in jih tudi posredno odaniti. Sprašujemo se namreč, ali naj res vse škodljive posledice takega trgovanja nosi izključno maloprodaja, ki se srečuje s

potrošnikom, ko poskuša tako preje to blago prodati v bolj ali manj prikriti vezavi. Mislim, da je odgovor jase in odločen in da se glasi NE!

Pred nekaj dnevi je bilo naši temeljni organizaciji dobavljeno blago, ki je vsebovalo vse prvine čiste vezave. Ko smo ga skušali ponuditi potrošniku po enakem načelu, je zelo ostro reagiral, pri čemer so tudi takoj posredovale ustrezne inšpekcijske službe, ki so nam dale jasno vedeti, da take prodaje pod nobenim pogojem ne bodo dopustile in da bodo vse takšne in podobne pojave z vso odločnostjo preprečevale ter ustrezno kaznovale.

Upoštevač vse navedeno in še druge nenaštete pojave in ravnanja posameznih subjektov v repro-verigi, se sprašujemo, s kakšno pravico si kdorkoli lahko dovoli, da maloprodajo tako nekorektno predvsem pa škodljivo izpostavi potrošniku.

Gmotni oziroma gospodarski položaj trgovine na drobno z živili je že tako težaven, pa tudi v bližnji prihodnosti ni mogoče pričakovati, da bi se bistveno spremenil, zato si s takim poslovanjem samo kvari ugled in pri že tako nezadovoljnem potrošniku spodbuja skrajno neugoden odziv.

Ob 20-letnici glasila »Mercator«

Vesna Bleiweis

Z nekdanjim urednikom »Mercatorja«

Ob 20. obletnici izhajanja glasila »Mercator« smo na pogovor povabili Marjana Pogačnika, ki je pred dvajsetimi leti vodil splošno in kadrovsko službo »Velevine Mercator«. In ker so splošne in kadrovske službe deklice za vse, je bilo popolnoma jasno, kje se bo uresničila zamisel o Mercatorjevem glasilu.

Marjan Pogačnik je že nekaj let upokojenec, ki vedrino in živahnost prinaša iz svoje rodne Štajerske, kjer prebije večino svojega časa med vinogradi, sadovnjaki in prav tako vedrimi ljudmi. Ljubljana mu pomeni le ljubo srečanje z otroci in prijatelji. Zagorel, nasmehjan, hudomušno kritičen rad pripoveduje o vedrih in manj vedrih časih nastajanja Mercatorja.

Oktober 1963 je izšla prva številka Mercatorja. Vi ste med njegovimi ustanovitelji, čeprav je bil za prvega odgovornega ure-

tično problematiko, ki jo je bilo na neko vižo treba spraviti na skupni imenovalec. V tistem času so tudi sindikata močno podpirali zamisel o t.i. »tovarniškem tistku«. Pomanjkanja papirja takrat še ni bilo. Tako se je rodila potreba in hkrati zamisel o svojem časopisu. Delavski svet je sprejel sklep o ustanovitvi glasila in za prvega odgovornega urednika imenoval tedanjega predsednika delavskega sveta, Krištofa, realizacijo pa prepustil »deklici za vse«. Nastala je prva številka, ki je bila izredno lepo in, lahko rečem, z navdušenjem sprejeta med delavci.

Sprva smo več pozornosti posvečali medsebojnemu predstavljanju, samoupravnemu delovanju v posameznih okoljih, akcijam in vsemu, kar naj bi zblíževalo delavce, po eni strani kot pripadnike iste firme, po drugi strani pa kot ljudi. Kmalu smo listu dodelili novo nalogo, predvsem izobraževalno. Delavce smo sproti seznanjali s predpisi, ki so zadevali trgovsko dejavnost in za marsikaterega poslovođjo ali trgovskega delavca smo bili kar uradni list v malem. Strokovno smo predstavljali tudi posamezne zanimive teme s področja samoupravljaljskih, političnih in drugih aktivnosti. Zabeležili smo vse otvoritve novih prostorov, vse pomembne in nepomembne govore (bil je pač tak čas, da bolj, ko je bil govornik pomemben, več prostora smo mu namenili). Skušali pa smo oblikovati glasilo tako, da je bilo kar najbliže delavcem. Mislim, da se nam je to posrečilo. Ljudje so nas čakali, čeprav sprva nismo redno izhajali. Nema lokrat je bilo na delavskem svetu (centralnem, op. pisca) slišati razprave o glasilu. Bile so nam v pomoč. Mislim, da je bila zasnova časopisa kar uresničena, če bi sodil po njegovi odmevnosti med delavci.

Včasih je bila organizacija priprave časopisa in njegova tehnična izvedba drugačna od današnje. Kako ste pripravljali številko?

»Dokler smo izhajali »ad hoc«, z gradivom ni bilo problema. Objavili smo, kar se je nabralo. Veliko pa sem napisal sam. Težje je postalo, ko smo začeli izhajati redno. Dopisnikov praktično ni bilo, zato sem se moral znajti v vlogi novinarja, lektorja samega sebi in tudi pri tehničnem urejanju glasila sem moral imeti glavno besedo, čeprav sem jo rade volje prepuščal tehničnemu uredniku Danilu Domanjku. Kar celo romanje je bilo potrebno, preden je številka prišla na svetlo. Najprej smo zbirali gradivo. To je bilo tekanje od sodelavca do sodelavca s prošnjami, naj že vendar dajo kak glas od sebe. Vedno je rade volje priskočil na pomoč pokojni pravnik Rupelj, rad je sodeloval nekdanji direktor sedanjega tozda Grmada, Renar, pa še nekaj takih stalnih sodelavcev je bilo. Rokopisi so romali v Koper, kjer so stavili časopis. Vse ročno. Korektore smo delali v Koprju. Tam sva z Domanjkom prebila dan ali dva in se vrnila s »končnim izdelkom«. Bilo je kar zabavno. Rad se spominjam teh dni. Vsi smo delali amatersko, o avtorskih honorarjih ni bilo govora.«

Koliko je na vsebino časopisa vplival urednik, koliko direktor ali drug vir informacij, koliko je bila politika glasila podružljiva?

»Saj sem vam povedal. Večina sestavkov je šla izpod mojega peresa. Vsak od avtorjev se je zavedal, da vse, kar napiše, napiše tako, da ga bodo vsi razumeli. To je bil tudi »moto« urednika. Redko sem se posvetoval s poslovođnimi

Marjan Pogačnik, urednik »Mercatorja«, z najdaljšim stažem. Fotoarhiv Mercatorja

dnika imenovan Miro Krištof. Kaj ste želeli doseči s časopisom in kaj od tega ste uresničili?

»Mercator je pred dvajsetimi leti začel dobivati obrise današnjega Mercatorja, v prvi vrsti pa je postal združba vseh sort trgovskih organizacij, pa tudi z vseh vetrov. Organizacijsko povezovanje in organiziranost firme sta terjala več stikov, medsebojno spoznavanje in obveščanje. Identična gospodarska dejavnost je sprožala iden-

strukturami, ali je to in ono primerno za objavo, pa tudi njim se ni zdelo primerno, da se na kakršenkoli način vpletajo ali vplivajo na delo urednika ali pa uredništva. Hude krvi zaradi časopisa ni bilo nikoli. Pa je tudi izzivali nismo. Dejal bi, da smo bili blagi, raje pohvalili kot grajali. Pa ne zato, ker ne bi imeli osebnega poguma, ali pa bi se zavestno izogibali konfrontacijam z napakami. Celotna sredstva javnega obveščanja v tistem času so bila navržana na isto oziroma to pesem. Raje dvakrat pogladiti navzdol po dlaki kot enkrat navzgor. Če sem prej omenil, da so bile razprave v zvezi s časopisom tudi na centralnem delavskem svetu, so bile to bolj razprave okrog rednega izhajanja, in zamisli, s čim vse naj bi časopis obogatili.«

Če danes berete naš časopis - in vemo, da ste reden, natančen in zvest bralec - kaj v njem preberete? Kakšno razliko čutite v primerjavi z začetki?

»Časopis res redno in natančno prebiram. Vendar je težko primerjati čas začetkov s sedanjim časom. Predvsem je težko primerjati tedanjo organiziranost Mercatorja s sedanjo. In tu je že razlog, da se tedanje zasnove s sedanjo ne da primerjati. Drug razlog je v profesionalizaciji. Danes stoji za glasilom cel aparat, ki ga poganja od številke do številke.

Razvoj Mercatorja je tako skokovit in po dejavnostih, ki se v Mercatorju opravljajo, tako različen, da je uredništvu oziroma uredniškemu odboru prav gotovo nemogoče dosledno zasledovati enakopravno zastopanje vseh tozdov, istočasno pa zasledovati dogajanja na vseh ravneh organiziranosti. Morda bi dejal le to, da se mi ne zdi dobra odločitev za »Nanosove vesti«, ker favorizira eno od enakopravnih članic sozda. Profesionalizacija pa je prinesla kakovosten premik v pisanju, njegovi širini. Aktualno pisanje o dogajanjih, recimo na ravni sozda, se vselej obrača tudi na širše družbene probleme. Kljub temu, da gre za mesečnik, neaktualnosti glasilu ne moremo očitati. S profesionalizacijo pa se je verjetno pokazala tudi druga stran medalje: pisanje

na ravni, ki ni več sprejemljiva in razumljiva za vse profile delavcev. To bi morda lahko očital, vendar sem sam s takim načinom predstavljanja problematike zelo zadovoljen. Ker pa spremljam, kaj se dogaja, mi tudi kakšna med vrsticami napisana cvetka ne uide.«

Kaj bi spremenili, dodali? Kakšen časopis bi ustvarjali vi?

»Naj ne bom napak razumljen - preveč je reklam za vedno iste proizvode in proizvajalce, pa tudi napisane so vse enako. Kaj temu botruje, objavljanju namreč, ne vem, jaz pa bi jih ukinil. Avtorjem bi priporočil, da sem in tja vzamejo v roke slovenski pravopis, ali na naj odgovorni za lektorske posle svoje delo temeljiteje opravi. Vse, kar bi sicer dodal ali pa odvil, bi porušilo zasnovo glasila, ki pa tako, kakršno je, zelo dobro sledi dogajanjem, manj pa dogajanja napoveduje.«

Edvard Gabrovšek

Mercator v Ljubljani

Prekinjena je plinska napeljava... Samo z maskami se je mogoče prebiti do ponesrečenih. Foto Kancijan Hvastija

Preizkus preskrbe v izrednih razmerah

Miroslav Ulčar – Naša obramba

Tozd Grosist v Ljubljani – prve ure po potresu

Zatulile so sirene, Ljubljana se je stresla. Megleno sobotno jutro je bilo, osma ura. Pred veliko diskontno Mercatorjevo samopostrežnico na Slovenčevi cesti za Bežigradom se je v avtomobilih kupcev tu in tam sama od sebe sprožila hupa; ljudje so onemeli obstali na zibajočih se tleh, nekdo je v strahu zakričal, drugi so začeli teči proti svojim vozilom.

Tik za nizkim poslopjem prodajalne stoji moderna, prostrana zgradba s poslovnimi prostori in obsežnimi skladišči Mercatorja-Velepokrbe, tozda Grosist. V hudih potresnih sunkih se je stresla tudi ta, vendar se z njo ni zgodilo tako kot z marsikatero hišo v Ljubljani tega jutra. Grosistov objekt je namreč zgrajen absolutno potresno varno in celo presega normative, predpisane za zaklonišča. Poslopje se je zatreslo, vendar je ostalo nepoškodovano; ponekod je v skladiščih izdelek padel s police, nekemu delavcu je padla na nogo večja pločevinka... Posebne škode pa ni bilo in tudi ranjenecv ne.

Delavci so stekli na parkirišče pred poslopjem. Vedeli so, da delajo v povsem varnem objektu, zato ni nikogar zajela panika. Dežurni električar je že izklopil vsa dvigala. Zunaj se je takoj sestal komitej za SLO in družbeno samozastito in v hipu aktiviral specializirane oddelke civilne zaščite, gasilski oddelek in narodno zaščito. Sestavili so posebno komisijo, ki si je naglo odšla ogledat ves objekt ter ocenit morebitno škodo. Ugotovili so, da so vse napeljave ostale nepoškodovane, in vključili lastne agregate električne energije. Pripadniki civilne zaščite so zaprli vodovodno in plinovodno omrežje. Našli so tri delavce, ki so jim med potresom popustili žvici, ter enega laže poškodovanega. Dali so jim prvo pomoč in jih s službenim avtomobilom brž odpeljali v bolnišnico.

Zdaj so se delavci lahko vrnili na svoja delovna mesta. V sejni sobi se je zatem sestal delavski svet in sprejel nekaj prvih ukrepov: takoj je potrebno vzpostaviti delovni proces in sklicati družbenopolitične organizacije.

Nekateri delavci so zaprosili, če smejo odhiteti domov, ker jih je skrbelo, kaj se je zgodilo z domačimi. Brez zapletanja so jim to dovolili ter na njihova delovna mesta takoj razporedili ustrezno število ljudi iz pisarn. In ko sta se ob 10. uri sestala izvršni odbor sindikalne organizacije ter sekretariat osnovne organizacije zveze komu-

nistov, so imeli te delavce, ki so odšli domov pomagat svojim družinam, še vedno v mislih: sklenili so, da jim bodo pomagali, če so doma doživeli večjo škodo, da bodo njihovim družinam zagotovili hrano v tozdvem obratu družbene prehrane ter da jim bodo ponudili vozila za reševanje imetja.

Po zvočnikih so odmevala navodila. Skupine civilne zaščite in gasilci so ostali v stalni pripravljenosti. V komercialni službi pa je bilo kot le redkokdaj prej. Ljubljana, ki jo je resno prizadel potres, je takoj potrebovala oskrbo.

Grosistova akcija

Tako so v tozdu Grosist poskrbeli za svoje ljudi in za družbeno premoženje, ki jim je zaupano v upravljanje. Vzpostavljeno s tem pa je kajpak steklo tudi opravljanje njihove osnovne naloge, zaradi katere tudi obstajajo – takoj so poskrbeli, da je Ljubljana – oziroma njen del, ki ga oskrbujejo oni – dobila dovolj osnovnih živil in napitkov.

Telefoni so molčali, linije so bile pretrgane. Vzpostavili so radijsko zvezo ter se povezali z mestnim komitejem za preskrbo ter s štaboma za civilno zaščito občin Vič-Rudnik in Šiška. Prosilili so za takojšnjo navodila glede intervencijske dobave blaga. Prej naročeno redno dobavo maloprodajni mreži v teh dveh občinah, ki ju oskrbuje tozdu Grosist, so ustavili, dokler ne bi dobili obvestil, ali so naročniki – posamezne trgovine – blago sposobni prevzeti.

Okrog 9.30 so z mestnega komiteja za preskrbo dobili prvi nalog: s tovornjaki morajo odpeljati osnovna živila in napitke na dve hipni območji, vzpostavljeni kmalu po potresu na igrišču Ljubljane v Šiški ter v športnem parku Svobode na Viču, kjer so taborniki postavili platnene domove za družine, ki so ostale brez strehe nad glavo. Drugi nalog: takoj organizirati dvečasni prevzemni mesti – eno na Viču in drugo na Ježici – za sprejemanje blaga, ki že prihaja slovenskemu glavnemu mestu kot pomoč drugih mest in republik. In nedolgo za tem je z mestnega ko-

miteja za preskrbo ter iz skupščin občin Ljubljana Vič-Rudnik in Ljubljana Šiška prispel še tretji nalog – takoj oskrbeti trgovine iz svoje mreže, ki so v potresu ostale nepoškodovane. Na območju Ljubljane je ostalo brez poškodb 34 prodajaln, od katerih jih je bilo 18 takih, ki jih v občinah Vič-Rudnik in Šiška oskrbuje Mercatorjev tozdu Grosist.

Grosistovi delavci so se požrtvovalno vrgli na delo. Iz svojega voznega parka, v katerem imajo 70 tovornjakov, ki v sedmih urah lahko razvozijo 450 ton blaga, v celem dnevu pa do 1200 ton, so izbrali najboljša vozila. V njihovih skladiščih za oskrbovanje maloprodajne mreže v občinah Vič-Rudnik in Šiška je zaživel: čeprav imajo tudi maloprodajne trgovine nekaj zaloge, jim je bilo potrebno poslati čimveč blaga osnovne preskrbe – sladkorja, olja, moke, soli in pralnih praškov. Poleg tega ima tozdu Grosist tržne zaloge napitkov – brezalkoholnih pijač, ki ob taki naravni nesreči, kot je potres, pomenijo pravo dragocenost: vodovodno omrežje je pretrgano, voda verjetno okužena, manjše zaloge v trgovinah in stanovanjih pa morada uničene. Tozdu Grosist pa tovrstne napitke celo izvažajo. Tovornjaki, naloženi z živili in napitki, so odhajali na pot proti občinama Šiški in Vič-Rudniku. Drugi so se razpršili po vsej Ljubljani; tozdu Grosist razpolaga namreč tudi s posebnimi blagovnimi rezervami za preskrbo vzgojno-varstvenih ustanov za vse območje Ljubljane in nekaterim izmed teh so po potresu morali takoj odpeljati živila za celodnevno prehrano otrok – konzerve, pašteto, marmelado...

Bilo je pomembno delo. Ljudje, ki jih je tako ali drugače prizadel potres, so tudi ob tem čutili, da niso ostali prepuščeni sami sebi. Skupnost jim je organizirano, na temelju dobro pripravljenih obrambnih načrtov takoj prišla na pomoč. Med temi, ki so poskrbeli za življenjsko pomembno pomoč – za hrano in napitke, je bil poleg tozdvov Emone, drugih organizacij združenega dela s področja osnovne preskrbe ter OZD Mercator tudi Mercatorjev tozdu Grosist. Že takoj v prvi uri po potresu.

Mercator
v Ljubljani

Površina trgovin v sozdu Mercator

Od ustanovitve 1949. pa do leta 1962 se je podjetje ukvarjalo z grosistično in zunanjetrgovinsko dejavnostjo, od leta 1962 pa še s trgovino na drobno in drugimi dejavnostmi. Ta trgovinska podjetja so bila v začetku le s širšega in ožjega ljubljanskega območja, v poznejših letih pa še iz ostalih krajev Slovenije in drugih republik. Cilj združitve je bil predvsem razširiti in usposobiti trgovsko mrežo na sodobnejši ravni.

Modernizacija trgovine v smeri samopostrežne tehnike je v letih razvoja Mercatorja dosegla vidne uspehe, tako v pogledu razširitve prodajnih zmogljivosti saj so bile do tedaj prodajalne le klasičnega tipa, z majhnimi prodajnimi površinami in večjimi skladišči kot realizacija blagovnega prometa. Delež prometa se je s tem v teh trgovinah naglo dvigal. Osnovno merilo rentabilnosti samopostrežnega načina prodaje blaga je znatno povečanje prometa, ki ga samopostrežna trgovina lahko doseže ob enakih pogojih. Na večji priliv kupcev vpliva tudi kulturnejša postrežba, predvsem pa široka izbira živilskega in drugega blaga, ki je lepo razvrščena po prodajnih policah.

V sedemdesetih letih je nastal nov problem, ki je v zvezi z zmogljivostjo samopostrežnih trgovin. V novih naseljih je število

potrošnikov naglo naraščalo. Pri večini samopostrežnih prodajaln pa v takih pogojih ni bilo mogoče ustreči vsem zahtevam potrošnikov, pa tudi prodajne površine niso več zadoščale.

Zamisel o večjih prodajalnih tipa samopostrežnih trgovin, tako imenovanih marketov (večja prodajna površina) blagovnic ali blagovnih hiš je bila upravičena zaradi večje in funkcionalnejše ureditve (razni specializirani oddelki od drobne galanterije, obutve, tehničnih izdelkov, živil itd.) kakor tudi primerno urejeni prostori za parkiranje avtomobilov.

V priobčenem grafikonu so podatki zbrani od leta 1962 za vsakih pet let, tako za prodajne prostore vseh trgovin (klasičnih, samopostrežnih, blagovnic in specializiranih trgovin) kakor tudi skladiščnih prostorov teh trgovin.

Preglednica

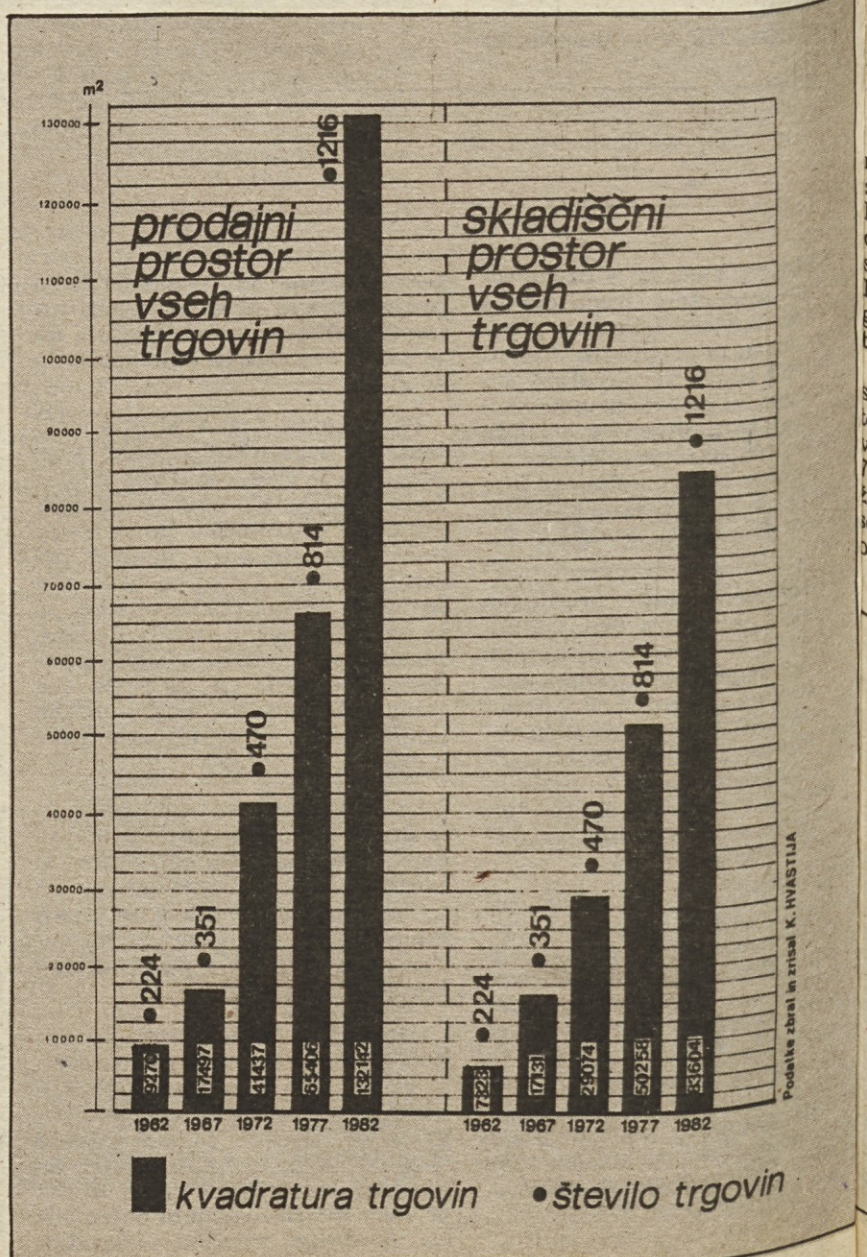
Leto	Skupno število trgovin	prodajni prostor trgovin v m ²	skladiščni prostor trgovin v m ²	prodajni prostor na trgovino v m ²	skladiščni prostor na trgovino v m ²
1962	224	9.270	7.323	41	33
1967	351	17.497	17.131	50	49
1972	470	41.437	29.074	88	62
1977	814	65.406	50.258	80	69
1982	1.216	132.142	83.604	109	69
*1972 SRS	6.099	448.698	324.744	73	53
*1980 SRS	6.039	677.082	391.818	112	65

*Vir: Statistični letopis Slovenije za leto 1982

V dvajsetletnem obdobju je hkrati z naraščanjem prebivalstva in naraščanjem prometa trgovina v sozdu Mercator zadovoljivo opravila svojo nalogo pri uveljavitvi kulturnejše postrežbe

in postrežbe vseh vrst blaga itd. Z odpiranjem novih sodobnih trgovin je potrošniku približala nabavo blaga v neposredni bližini njegovega življenjskega gibanja.

Kancijan Hvastija

■ kvadratura trgovin • število trgovin

Delavci Mercator-Rudarja pred odgovorno nalogo

Ela Kovač - M-Rudar, Idrija

Ali bomo izpeljali sanacijski program v celoti?

Delovna organizacija Mercator-Rudar Idrija je zaključila polletno poslovanje v letošnjem letu z neuspahom - s 6 milijoni izgube. Neugodni poslovni rezultati so narekovali samoupravnim organom, družbenopolitičnim organizacijam in vodstvu, da preučijo razmere in ustrezno ukrepajo.

Tako so v začetku meseca julija našo delovno organizacijo obiskali generalni direktor sozda Mercator, Miran Goslar, namestnik generalnega direktorja, Vukadin Nedeljković, in direktor planskega sektorja sozda, France Kastelic. Sestali so se na posvet s predstavniki družbenopolitične skupnosti občine Idrija in vodilnih delavcev DO. Obravnavali so kritični gospodarski položaj naše DO ter razčlenili vzroke zanj.

Na posvetu je bil sprejet predlog za izdelavo sanacijskega programa, ki naj bi imel dva dela. Prvi del bi zajemal ukrepe za zmanjšanje angažiranih sredstev v poslovanju ter zmanjšanje števila zaposlenih, drugi del pa bi obdelal statusne spremembe.

Na posvetu je generalni direktor sozda, Miran Goslar poudaril, da je Mercator-Rudar po akumulativnosti že leta najnižje na lestvici v sozdu. Vzroki za to so premajhne možnosti prometa, zaprtost tržišča, preobremenjenost zaradi in-

vesticij in neizpeljava notranjih ukrepov ob teh naložbah. Programi se podvajajo in jih je mogoče skrbeti, ne da bi bili potrošniki prizadeti. Takšen grosist kot je v Idriji, je premajhen, da bi oskrboval širšo mrežo, in je dogovorjeno, da oskrbuje samo Logaško in Žiri, s tem da se tudi za to nalogo nudi pomoč s strani sozda.

Marže v trgovini ostajajo zamrznjene, olajšave so le pri živilskih industrijskih proizvodih. Poleg tega se povišujejo obrestne mere, zaradi katerih imamo že sedaj velike težave (likvidnostni krediti pri IB). Porabniki posojil morajo plačevati visoke obrestne mere. Kolektiv se mora zavedati resnosti položaja, v katerem je sedaj. Nujno je potrebno zmanjšati število zaposlenih in poskrbeti, da ne bo nihče ostal na cesti. Kolektiv bo s takšnimi ukrepi izboljšal osebne dohodke. Pri tem je tovariš Goslar prosil za razumevanje predstavnikov občine in podporo pri izpeljavi zastavljenih ciljev. Navedel je še, da sta po bilančnih podatkih M-

Rudar in M-Potrošnik, ki se je tudi preinvestiral, najslabše poslovala.

Glavni problem je mala prodaja. Izhodišče za sanacijo mora biti sledeče: M-Rudar ima v Idriji dva močna centra, ki lahko združita vso prodajo. S koncentracijo v teh dveh centrih je potrebno vse ostalo ukiniti in racionalizirati čas poslovanja (deljen delovni čas).

Kar zadeva okolišče trgovine, bi jih bilo potrebno ponuditi v zasebno upravljanje.

Gostinstvu v M-Rudarju se odpira prihodnost razvoja s pomočjo idrijskega gospodarstva. V kolikor ne bodo zamisli uresničene, se bo potrebno pogovarjati o drugačni organiziranosti. Ob tem je tovariš Goslar postavil vprašanje predstavnikom IS, ali je mogoče, da občina nudi pomoč delovni organizaciji Rudar, s tem da vpliva na banko za najetje posojil pod ugodnejšimi pogoji.

Predsednik izvršnega sveta občine Idrija je poudaril, da se pridružuje predlogom sozda, da pa je osnovni cilj sprememb, da bo občan zadovoljivo preskrbljen. Ob izvedbi predlaganih sanacijskih ukrepov socialna varnost delavcev ne bo problem, ker je v občini še dovolj možnosti za zaposlovanje: Morali pa bi napraviti sanacijski program še v drugi smeri - za povečanje prometa. Pametna poslovna politika je tudi element za

okrepitev DO Rudar. Podpira predlog, da se vaše trgovine ponudijo v zasebno upravljanje. Podpira vsako obliko racionalizacije, če je pozitivna z ekonomskega vidika, tudi reorganizacijo. Razmišljali so že o reševanju problemov z ukrepom družbenega varstva, vendar se tega ne bodo poslužili, dokler ne bo nujno, to se je potrebno domeniti, kako bodo stvari operativno izpeljane, da se bo položaj izboljšal. Kar zadeva gostinsko dejavnost, razmišljajo tudi na ravni občine, da bi industrija z združevanjem svojih sredstev pomagala razvoju te dejavnosti. Gostinski objekti, s katerimi razpolagamo, so potrebni obnove, pri tem pa se pričakuje tudi udeležba sozda Mercator.

Na opisanem julijskem sestanku so bila izdelana izhodišča in roki za izdelavo predloga sanacijskega programa, pri čemer so predstavniki sozda ponudili pomoč pri izdelavi sanacijskega programa.

Ta predlog je bil izdelan in je zajel v prvem delu ukrepe za zmanjšanje angažiranih sredstev v poslovanju in zmanjšanje števila zaposlenih, v drugem delu pa predlagal spremembe samoupravne organiziranosti. Po širokih poprejšnjih obravnavah so delavci M-Rudarja na seji delavskega sveta 14. 9. 1983 podprli in sprejeli

prvi del sanacijskega programa. Delavci so poudarili, da se zavedajo nujnosti izpeljave sanacije. To pa bo težka naloga, saj vsi predlagani ukrepi za odpravo izgube prizadenejo slehernega delavca, še posebej ukrep o spremembi delovnega časa - deljeni delovni čas, ki najbolj prizadene delavke-matere, ki nimajo urejenega varstva otrok.

Na tej seji delavskega sveta so ocenili, da so se zaradi zaostrenih pogojev poslovanja in zaradi položaja, v katerem se je znašla DO, poslabšali medsebojni odnosi. K slabim medsebojnim odnosom prispevajo tudi sanacijski ukrepi, ki zahtevajo večje napore in spreminjanje dosedanjega načina dela in poslovanja.

Ker drugi del sanacijskega programa ni dobil podpore pri predlogu, da bi se združila dva tozda, to je trgovina na drobno in trgovina na debelo, v nov tozdu, gostinstvo pa bi bilo še nadalje samostojen tozdu v okviru DO Rudar, so delavci predlagali, naj se pripravi ustrežnejši predlog o obliki samoupravne organiziranosti.

Po tem sklepu je bil tudi že sklican posvet predstavnikov DPO v Mercator-Rudarju, na katerem so sodelovali vodilni delavci DO in sozda. Obveljal je predlog, da bi bila v sedanjih pogojih gospodarjenja najbolj smotrna združitev v enovito delovno organizacijo. Takšna odločitev narekuje vodstvu DO, da pripravi ustrezne utemeljitve, ki bodo služile družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim organom za njihovo nadaljnje odločanje. V kolikor bodo strokovni predlogi pravočasno pripravljene za obravnavo, bi delavci lahko dokončno odločili o združitvi na referendumu decembra letos.

21. septembra 1983 zadovoljni številni potrošniki Mercator-Rudarja

Ela Kovač - M-Rudar, Idrija

Nov prodajni center »Pri Likarci« v Idriji

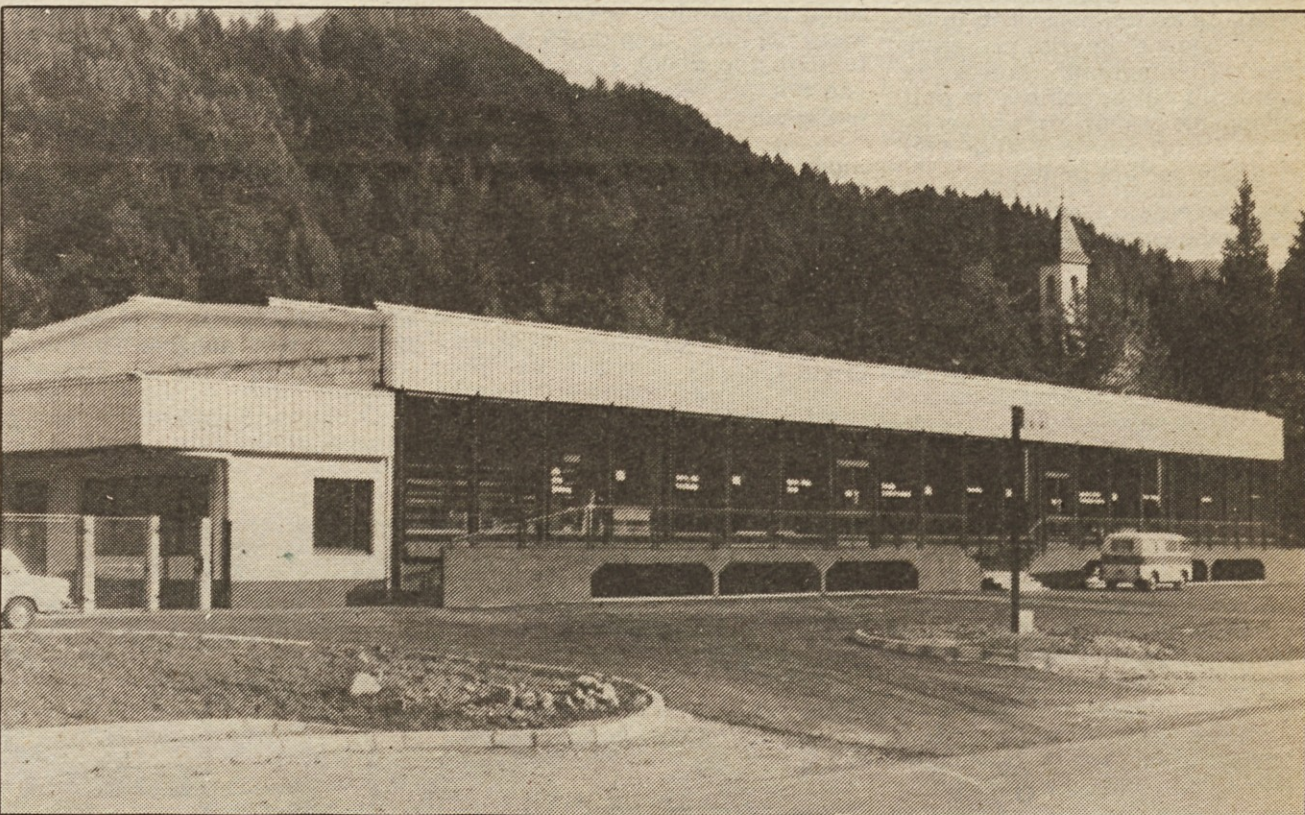
V našem najstarejšem rudarskem mestu Idriji so bile trgovine z gradbenim materialom, s pohištvo, z izdelki za opremo stanovanja, raznovrstnimi kovinskimi izdelki za široko porabo, premogom, drvni, plinom... raztresene po vsej Idriji in v slabih ter neustreznih prostorih. Prav tako trgovci niso mogli blaga pokazati kupcem, saj ga niso nikjer razstavili.

Potres leta 1976 je že tako skromne poslovne prostore močno poškodoval. Samoupravni organi dedar Idrija so se na podlagi sredstev potresne obnove in posojil Ljubljanske banke odločili za gradnjo novega prodajnega centra.

Odločitev ni bila tako hitro uresničljiva, saj se v idrijski kotlini le težko najde primeren prostor za večjo novogradnjo. V letih 1976-77, prav ko se je zapiral rudnik živega srebra v Idriji in so se s solidarnostno pomočjo širše družbenopolitične skupnosti gradili

novi proizvodni prostori idrijskih ozdov, se je tudi Rudar prizadeval za pridobitev nove lokacije prodajnega centra. Ta je v Gregorčičevi ulici, »Pri Likarci«, dober kilometer oddaljen od mestnega središča. V zadovoljstvo idrijskih potrošnikov je po načrtih Ateljeja za projektiranje iz Idrije po dobrih dveh letih gradnje GP Zidgrad iz Idrije zrasel nov prodajni center.

Investicijska vrednost objekta, ki meri 1000 kvadratnih metrov prodajnega in prav toliko skladišnega prostora in ima parkirnišče, znaša 50 milijonov dinarjev. V novem centru, ki je odprt od pone-

Novi prodajni center »Pri Likarci« v Idriji. Foto: Ela Kovač

deljka do petka od 8. do 17. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure, nudimo kupcem široko izbiro: vse vrste gradbenega materiala, instalacijsko opremo, izolacijske materiale, ogrevalno tehniko in vse vrste pohištva.

Prvi podatki o uspehu prodaje

blaga v novem prodajnem centru so dokaj spodbudni. To narekuje prodajalcem, da si bodo v bodoče še bolj prizadevali zadovoljiti želje naših kupcev.

Pred uradno otvoritvijo novega prodajnega centra je krajevna skupnost Idrija 4. septembra letos

organizirala v prostorih prodajnega centra celovečerni koncert pihalne godbe idrijskih rudarjev in pihalne godbe iz pobratenega mesta Aumetz (Francija). Skoraj 2000 Idrijčanov se je udeležilo te enkratne prireditve, ki se je s plesom končala v zgodnjih jutranjih urah.

35 let dela M-Kmetijske zadruga Cerknica

Kmetijska zadruga Cerknica je 18. oktobra proslavila svoj delovni jubilej, 35 let dela in razvoja kmetijstva v Cerknici. Na slovesni seji sveta zadrugnikov v Združenem domu v Grahovem so se delegati in gostje, ki se jih je zbralo kakih sto, seznanili s prehojeno potjo zadruga in poslušali o usmeritvah razvoja v naslednjih letih. Zadrugni svet je podelil šest priznanj:

- Vidi Hribljan, za aktivno delo v aktivno kmečkih žena, za vzrejo živine in lastnem hlevu in

za sodelovanje na vsakoletnem »Srečanju kmetov in delavcev« na Blokah.

- Alojzu Maroltu, za njegovo življenjsko delo v kmetijski zadrugi in visoko strokovnost pri odkupu živine in pomoč kmetom pri vzreji živine

- Stanku Mušiču, za dolgoletno delo v zadrugi in zasluge, da je zadruga prodajalna v Grahovem zaslovela preko občinskih meja

- Žitni skupnosti »Nova vas«, za pionirsko delo pri širjenju pridelave pšenice na bloškem področju, ki z ekološkega vidika ni najbolj primerno za to poljedelško kulturo

- Pašni skupnosti »Babna polica«, za urejen in vzoren pašnik na

površini 80 ha, na katerem se pase nad 50 glav živine

- Pašni skupnosti »Dolenje jezero«, za urejen pašnik na površini 31 ha, na katerem se pase nad sto govedi.

K jubileju Mercator-Kmetijske zadruga Cerknica so čestitali predsednik Skupščine občine Cerknica, predsednik Zadrugne zveze Slovenije, direktor Kmetijske zadruga Ribnica in predstavnik SOZD Mercator.

Program seje združenega sveta in proslavo jubileja sta obogatila s kulturnim programom pionirski odred Osnovne šole Grahovo z izbraimi in domiselnimi igrkami ter moški pevski zbor z Blok s priljubljenimi narodnimi zborovskimi pesmimi.

iteo

INSTITUT ZA TRŽENJE, EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO LJUBLJANA P. O.

V Inštitutu za trženje, ekonomiko in organizacijo, Ljubljana, so izdelali študijo »Relativni potenciali prodaje v občinah, republikah in pokrajinah SFRJ«. Študija je rezultat štiriletnega sistematičnega dela, spremljanja in obdelave podatkov o prodaji blaga dnevne, poltrajne in trajne rabe. Na pregleden in praktičen način so prikazani relativni deleži prodaje izdelkov dnevne (npr.: hrana, pijača), poltrajne (npr.: tekstil, obutev) oziroma trajne (npr.: pohištvo, bela tehnika) rabe v občinah znotraj posamezne republike (pokrajine) kot v okviru SFRJ, ter deleži republik in pokrajin v SFRJ.

Najnovejša ITEO študija je tretja te vrste v Jugoslaviji (prvo je izdelal ZIT 1973) in druga v razvojnem delu ITEO. Tržiški pripomoček, ki je že dolgo v uporabi v drugih razvitejših deželah, si tako utira pot tudi v naše delovne organizacije. Študijo je mogoče koristno uporabljati kot pripomoček za planiranje (prodaje), distribucijo, oblikovanje prodajnih področij, določanje prodajnih kvot, alokacijo EP, ipd.

Rok: 15. november

Mirko Vaupotič – predsednik KORŠ

Razprava o pravilnikih mercatoriad

Preteklo je že šest let aktivnega delovanja koordinacijskega odbora za rekreacijo in šport (KORŠ) SOZD Mercator. Pri delu smo se srečali z vrsto problemov, ki smo jih bolj ali manj uspešno reševali. Lahko se pohvalimo, da se naših osrednjih akcij – to so zimske in letne športne igre delavcev, združenih kmetov in upokojenih delavcev sozda Mercator, imenovane popularno tudi »mercatoriada« – vsako leto udeleži preko 2.000 udeležencev, ostalih aktivnosti pa tudi 1000, kar pomeni, da se vsak četrti, zaposlen v sozdu Mercator, vsaj enkrat letno udeleži akcij KORŠA.

Moramo priznati, da s tem nismo zadovoljni, vendar o tem kdaj drugič. Namen tega zapisa je predstavitev dveh pravilnikov o organizaciji in izvedbi mercatoriade – zimskih in letnih športnih iger delavcev, združenih kmetov in upokojenih delavcev sozda Mercator. KORŠ je namreč na svoji septemberski seji na predlog posebej za to sestavljene komisije dal v javno obravnavo dopolnjena oba pravilnika za organizacijo zimskih in letnih športnih iger.

Zakaj ta odločitev članov KORŠA? Pri samih organizacijah in izvedbah tako zimskih športnih iger kot letnih je občasno prihajalo do nejasnosti in težav pri vprašanih, ki s pravilnikom niso bila opredeljena. Kot rečeno, šestletne izkušnje so pokazale, da je potrebno nekaj členov spremeniti, nekaj dodati, da do teh nejasnosti in težav v bodoče ne bo prihajalo. Eden od pomembnih motivov za spremembo in dopolnitev je tudi prilagajanje pravilnikov vse večjemu številu udeležencev, ki se je od prvih iger več kot podvojilo.

Naj omenimo samo nekatere predlagane spremembe pravilnikov:

Pravilnik zimske mercatoriade
Pravilnik opredeljuje dve zimski športni panogi, v katerih se

tekmuje: veleslalom in tek na smučeh. Točkovanje uvrstitve posameznikov je tokrat spremenjeno. Točke posameznikov se seštevajo v ekipno uvrstitev. V vsaki starostni kategoriji v obeh disciplinah se točkuje po tako imenovanem fis sistemu. Prvi tako prejme 25 točk, drugi 20, tretji 15, četrti 12, peti 11 in nato vsak naslednji točko manj. Točke dobi prvih petnajst uvrščenih tekmovalcev. V ekipno uvrstitev se šteje samo uvrstitev enega tekmovalca – najboljšega iz vsake kategorije. Pravilnik ne terja več, da morajo vse ekipe imeti tekmovalce v vseh kategorijah, vendar daje prednost pri enakem številu točk tisti ekipi, ki ima tekmovalce v več kategorijah.

Naslednja, po našem mnenju pozitivna, sprememba je pri razvrščanju tekmovalcev tekačev v več kategorij (prej samo do 35 in nad to starostno mejo). Kategorije so iste kot pri veleslalomu. Naj jih naštejemo:

moški:
A do 30 let
B od 31 do 40 let
C od 41 do 50 let
D nad 50 let
ženske:
A do 30 let
B od 31 do 40 let
C nad 40 let

Glede na to spremembo daje pravilnik tudi možnost, da se vsakoletni organizator – pokrovitelj lahko odloči in podeli še posebna priznanja za najboljše tekmovalce v kategorijah v kombinaciji veleslalom – tek.

O pravilniku letnih športnih iger

Letne športne igre tudi po predlogu dopoljenega pravilnika zajemajo 14 mogočih športnih panog: balinanje, kegljanje, košarka, kros, mali nogomet, namizni tenis, odbojka, plavanje, streljanje, šah, vlečenje vrvi, tenis, mini golf in športni ribolov. Obvezne panoge so vsako leto kegljanje, kros, plavanje, namizni tenis, streljanje, šah, mali nogomet in, na novo, košarka (8 panog). Pri razpisih in pogojih tekmovanj v posameznih panogah ni večjih sprememb. Pravilnik nanovo urejuje nekatera vprašanja, ki so za tekmovalce manj pomembna, so pa nujno potrebna za izvedbo iger samih. Predvsem so to vprašanja, ki se nanašajo na delo organizacijskega komiteja, njegovih komisij, častnega predsedstva ter tudi delo častnega razsodišča. Na žalost nam še ni uspelo organizirati iger, kjer zaradi športne strasti in zagretosti ni prišlo do preprirov in je moralo nastopiti v vlogi razsodnika častno razsodišče.

Glede na to, da udeleževanje na športnih igrah vsako leto privlači več in več delavcev, vabimo predvsem organizatorje športnorekreativnih dejavnosti v ozdih, da pravilnik pregledajo in pripombe pošljejo najkasneje do 15. novembra na naslov: Delovna skupnost SOZD Mercator, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3, s pripisom; za KORŠ. Pravilnik sta bila vsem referentom dostavljena v začetku oktobra. Vsi, ki ju morebiti niste iz kakršnihkoli razlogov prejeli, ju lahko naročite po telefonu (061 221-044), tov. Martina Hudobivnik. Poslali ju bomo po pošti.

Prejeli smo

Planinsko društvo Ljubljana-matica

Zahvala

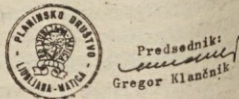
Obveščamo vas, da smo prizadevanje za povečanje in obnovo Triglavskega doma pripeljali do njegovega odpiranja. Ob splošnem zadovoljstvu in velikih pohvalah je bila posodobljena postojanka 17. septembra 1983 s povečano zmogljivostjo za planince odprta. S tem so bili kronani napor, v katerih sta prišli do izraza narodna zavest in vzajemnost vse Slovenije.

Zahvala za ta uspeh gre vsem občanom, umetnikom, obrtnikom, združenemu delu in vsem, ki so darovali svoja sredstva za našo najpomembnejšo visokogorsko postojanko, prav posebno pa tistim, ki so z milijonskim deležem investicijski voz potisnili čez največje strmine. S poimenovanjem spalnic Triglavskega doma po teh udeleženkah, med katerimi je tudi vaša organizacija združenega dela, ste med svečanostjo na Kredarici dobili posebno priznanje.

V Triglavskem domu imajo do sedaj na vratih spalnic svoja imena napisane naslednje ozd: IBI Kranj, ki bi mu po deležu 10.5 mio din sicer pripadala cela etaža, – ISKRA Kranj DO Kibernetika, Telematika in ERO z deleži skupaj 5 mio din, – ŽELEZARNA Jeseni-

ce z deležem 3.4 mio din, – PIVOVARNA UNION Ljubljana z deležem 2.6 mio din, – TEKSTIL Ljubljana z deležem 2.3 mio din, – EMONA Ljubljana z deležem 1.2 mio din, – TEKSTILINDUS Kranj z deležem 1.0 mio din, – MERKUR Kranj z deležem 1.0 mio din, – GRADBINEC Kranj z deležem 1.0 mio din, – GORENJSKI TISK Kranj z deležem 1.0 mio din, – MERCATOR Ljubljana z deležem 1.0 mio din, – ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV Ljubljana z deležem 1.0 mio din, – GORENJE Titovo Velenje z deležem 1.0 mio din, – KRKA Novo mesto z deležem 1.0 mio din in ISKRA DELTA Ljubljana z deležem 1.0 mio din.

Gradbeni odbor in sklad za Triglavski dom se vam za vaš delež iskreno zahvaljujeta, največjo zahvalo pa boste trajno sprejemali od tistih, ki bodo na Kredarici čutili toploto vaše plemenitosti. Vse bomo naredili, da bi javnost zvedela, to planinci pa z zahvalo in ponosom gledali na delavce vaše organizacije združenega dela.

KORŠ želi ustreči planincem

Mirko Vaupotič

Poslej organizirano v planine tudi mercatorjevci

Splošno je znano, da Slovenci radi hodimo v planine, naj bo to v družinskem krogu ali s svojimi sodelavci. Tudi v Mercatorju so bili občasni poskusniki, da bi organizirali kak pohod v gore.

S tem ni mišljena tovrstna aktivnost v tozdih in delovnih organizacijah, kjer se pohoda udeležijo samo delavci ene organizacije, temveč akcije, ki naj bi privabile in povezale planince iz več okolij. Enostavneje povedano: imamo planince, ki hodijo v gore, nismo pa jih povezali v organizirani obliki.

S tovrstnimi ugotovitvami se je KORŠ ubadal že večkrat, na zadnji seji pa je sprejel sklep, da v prihodnjem letu popestri svojo dejavnost še s planinsko. Posebej še, ker je pohod na Nanos septembra letos pokazal, da je med člani kolektiva zanimanje, kar je dokazala udeležba, saj se je kljub skromni propagandi izleta udeležilo več kot 50 planincev iz osmih različnih organizacij – iz Smarij pri Jelšah, Idrije, Novega mesta, Postojne in Ljubljane.

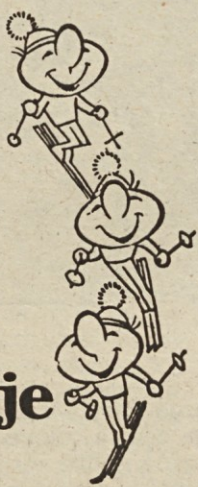
Pred nami je torej naloga, da

pripravimo vse potrebno za ustanovitev planinske sekcije, ki se bo povezala na eno izmed delujočih planinskih društev (verjetno PD Ljubljana-matica). Osnova dejavnosti v prihodnje bo program izletov in pohodov, ki bo omogočal akcije različnih težavnostnih stopenj sprejemljivih za izkušene planince, pa tudi za tiste, ki se bodo občasno podali v hribe.

Pomembno mesto v programu bo imel pohod na Triglav, ki naj bo postal v prihodnje v Mercatorju tradicionalen.

Pričujoči zapis ima namen zgolj obvestiti o načrtih KORŠA, hkrati pa je povabilo vsem, ki bi se želele aktivno vključevati v planinsko dejavnost, da se nam oglasijo z vašimi mislimi, kam in kakšne naj bodo naše akcije. Predloge lahko v pisni obliki pošljete na naslov: SOZD Mercator, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3 – za KORŠ.

Tudi letošnje leto »smučarija« Mercatorja

KORŠ pripravlja tudi za letošnje zimo smučarske tečaje za delavce sozda MERCATOR. Program tečajev bo prilagojen vsem vrstam smučarjev; od tistih, ki so skoraj kandidati za državno reprezentanco, in tistih, ki imajo namen v letošnji zimi prvič stopiti na smučke. Kje, kdaj in pod kakšnimi pogoji, pa bomo objavili v prihodnji številki. Da vas spomnimo, kako prijetno je bilo lani, naj opišeta ti dve sličici – ena s smučišča, druga pa s krsta novincev.

Hitro je tudi poceni

Vesna Bleiweis

V slogi je moč

To slogo bi lahko napisali tudi z veliko začetnico in ne bi storili velike napake. Mercatorjeva Sloga je 15. oktobra letos odprla novo samopostrežno trgovino z bifejem v Spodnji Ščavnici. Od prve lopate do otvoritve objekta je preteklo natanko 70 dni.

Otvoritve novih objektov so običajno združene s krajevnimi praznovanji. Tudi v tem primeru ni bilo drugače. Praznik občine Gornja Radgona so verjetno najteže čakali prav krajski Spodnje Ščavnice. In nista jih razočarala niti investitor niti izvajalec del. Natančno v predvidenem roku je bila zgradba izročena namenu. Oddahnili so si vsi: krajski, ker so resnično dočakali prepotrebno novo trgovino in investitor, ker je čas tudi denar. Spontan aplavz krajanov sta doživela predsednica izvršnega sveta skupščine občine Gornja Radgona, Dana Sukić in njen kolega iz pobratenega Mladencova, Slobodan Pavlović, ko sta prerezala vrvice.

Predsednik zbora krajevnih skupnosti v skupščini občine Gornja Radgona, Franc Fašalek, je karseda natančno pripovedoval o zgodovini ščavniške trgovine. Pripoved se začne z ambicioznim srednjeročnim planom razvoja trgovske mreže v radgonski občini, ki se zaradi tekočih gospodarskih razmer spreminja in na koncu obstane pri konkretnih delegatskih vprašanjih: »Kdaj pride na vrsto nova trgovina v Spodnji Ščavnici?« Mercatorjeva Sloga je morala na vprašanje odgovoriti in poslušati jasno je, da ni mogla ostati pri obljubah, temveč je morala po presoji svojih investicijskih sposobnosti in na podlagi plana SOZD Mercator ter dogovora s projektanti in izvajalci del povsem konkretno odgovoriti. Odgovor je bil uresničen v 70 dneh. Nemajhna zaslug za hitro gradnjo gre tudi krajanom oziroma krajevnim skupnosti Spodnja Ščavnica. Ta je brezplačno zagotovila zemljišče, na katerem danes stoji 255 m² velika zgradba. Celotna vrednost objekta je cca 15 milijonov din. Investitor je posebna priznanja izrekel izvajalcu del, mariborskemu Marlesu, gradbeniku Miranu Podlesniku, vodji gradbišča Leonu Fureku in nadzornikom in resnim delom pripomočnikom in prihranek v času postal denar, saj je hitra gradnja tudi poeni gradnja.

Kljub temu, da so v radgonski slogi zabeležili nekaj vidnih uspehov, pa ostajajo nekatera vprašanja odprta in teh ne skrivajo.

Takole pravijo: »Trgovina je razvijeta med vse večje pritiske, ki jim lahko rečemo tudi izsiljevanja proizvodnih organizacij, in med njihne možnosti, ki jih dopuščajo izka sredstva za reprodukcijo. V tem pogledu pričakujemo še večji uspeh, saj je normalno sporazume-

vanje, oziroma sporazumevanje pod normalnimi pogoji s proizvodnimi organizacijami praktično nemogoče, ker vse večji razkorak med povpraševanjem in ponudbo omogoča monopolno obnašanje proizvodnih organizacij. Izsiljevanje predplačil, deviznih deležev ali celo celotnega deviznega plačila, zahteve po sovlaganjih v razširitev proizvodnje in ne nazadnje tudi nikakršno pravo zagotovilo

Direktor M-Sloge Budimir Gašević odpira novo trgovino

za oskrbo, so redni pojavi pri trgovanju v današnjih razmerah.

Poleg teh pojavov, ki imajo širše ozadje, pa Sloga tare razdrobljenost prodajne mreže, majhne nedonosne poslovalnice, ki jih ni moč ukiniti. Današnje razmere trgovini prav gotovo niso naklonjene, vendar stabilizacijskih prizadevanj ne smemo in ne moremo uresničevati tako, da bi v celoti zavrla razvoj, se odrekli vlaganju v modernizacijo poslovanja in, skratka, zaradi napačno razumljenih ali razlaganih stabilizacijskih prizadevanj obtičali ali celo nazadovali. Predvsem moramo odpraviti napake in nepravilnosti ter z odgovornim odnosom tudi v zaostrjenih razmerah znati ustvariti več. Dokaz, da to zmoremo, je pred nami: v rekordnem času zgrajena trgovina je sad odgovornega dela.

Mercator
v SV Sloveniji

Zahteva po novi trgovini povsem upravičena - pogledite staro

Med Sloginimi delavci in upokojeanci

Vesna Bleiweis

Naj vas ne zajame malodušje

...je bilo sporočilo upokojenca Mercatorjeve Sloge Jožeta Štelcila delavcem, ki so se zbrali na slovesnem zasedanju delavskega sveta svoje delovne organizacije. Slovesno zasedanje je bilo v dvorani gasilskega doma v Spodnji Ščavnici 15. 10. 1983, na dan, ko so delavci Sloge skupaj s krajski te vasi odpirali novo trgovino.

Že vrsto let v Slogi organizirajo srečanja celotnega kolektiva zaposlenih delavcev z upokojeanci. Letos so to storili ob otvoritvi nove trgovine v Spodnji Ščavnici. Čeprav je bila delovna sobota, katera pa za trgovce ni, se je na slavnostnem zasedanju delavskega sveta in otvoritvi zbrala velika večina delavcev in upokojeencev.

Zasedanje je vodila predsednica delavskega sveta Mercator Sloge, Marija Jauševc. Njene tople besede, namenjene delovnim jubilarantom, upokojeencem, delegatom, predstavnikom družbenopolitičnih organizacij in drugim udeležencem zasedanja, dokazujejo, da so človeški in prijateljski odnosi

temelj, na katerem gradijo tudi odnose in prijateljski odnosi temelj, na katerem gradijo tudi odnose v delovnem okolju. Nema lo je bilo čestitk delavkam in delavcem, ki so delovni organizaciji zvesti 10, 20 in tudi 30 let. Slogin direktor Budimir Gašević, je čestitkam dodal še željo, da bi skupaj še naprej ustvarjali in prebrodili slabe in dobre čase. Mlada Jana Brumen, ki so ji slovesno izročili izkaznico članice zveze komunistov, je prisrčen pozdrav namenila upokojeencem.

V imenu upokojeencev je spregovoril Jože Štelc. »Časi res niso vzpodbudni za razvoj trgovine, nasprotno, vendar naj vas ne zajame

malodušje in naj vam, še aktivnim delavcem, ne vzame poleta, da bi hoteli več in bolje. Tudi moja generacija je doživljala marsikatero krizo, vendar smo le s skupnimi močmi, s skupno željo po ustvaritvi boljšega prebili do uresničitve. Kako smo lahko skupaj in združeni dokazuje današnja slovesnost ob otvoritvi nove trgovine. Upokojeanci smo v delovni organizaciji vedno dobrodošli gostje in vedno deležni pozornosti. S tem se tudi izkazuje skrb za ustvarjanje in ohranjanje tistega, kar ljudje potrebujejo - medsebojne naklonjenosti in vzpodbude. Želim, da bi se ti medsebojni odnosi krepili, iz njih pa rasla čvrsta in uspešna delovna organizacija.

Srečanje ne bi bilo pravo srečanje, če se ne bi končalo z imenitnim Karčijevim bogračem, gibanicami in dobro kapljico. Izkazale so se ščavniške gospodinje, ki so za to priložnost napekle domačega kruha in toliko sladkih potic in gibanic, da so se mize resnično šibile. Težko bi rekli, da si trgovci in kupec nista podala rok. In oba sta vedela, zakaj.

Gostje in delegati na slavnostnem zasedanju delavskega sveta

Arhivski posnetek z otvoritve skladišča pred 10 leti.

Iz tozda Veleprodaja Ptuj

Alenka Kolarič

Ob jubileju skladišča Prehrane

Delovna organizacija Mercator-Izbira Panonija Ptuj je ob jubileju skladišča Prehrane izdala posebno interno informacijo, katere vsebino vam posredujemo.

Verjetno ne bo odveč, da ob 10-letnici dela v skladišču ob Rogozniški cesti, ali kot smo ga pred 10 leti imenovali - Centralnem skladišču, zapišemo, kako je prišlo do gradnje, kakšni so bili takrat časi za trgovino in kaj smo v teh letih naredili.

V letih 1967-1970 smo dajali prednost gradnji skladišč, saj je bila veleprodajna dejavnost v izredno težkem položaju. Na Ptuj smo imeli primeren kader, dolgoletno tradicijo in izkušnje v trgovini na veliko in malo, imeli smo zemljišče za gradnjo, skratka vse, razen denarja. Večjega kapitala banke niso zaupale malim organizacijam, zato je bila nujna povezava z večjo trgovsko organizacijo. SOZD Mercator nas je bil pripravljen prevzeti.

Kljub temu ni bilo lahko; velike investicije v blagovnico, v skladišče Prehrane in pozneje v skladišče Galanterije smo vsi čutili še nekaj let.

Uspešnost dela v novem zaprtem skladišču, delno opremljenem z regali, ustrežno mehanizacijo, ob požrtvovalnosti ter vestnem delu zaposlenih, se je odražala v višini prometa in v ustvarjenem dohodku. Rast prometa smo povečevali iz leta v leto.

Če smo leta 1973 dosegli 117 milijonov dinarjev prometa, smo ga čez 5 let, 1978. leta dosegli že 304 milijone dinarjev. Lani, 1982. je bilo prometa že 1,1 milijarde dinarjev. Letos pričakujemo, da ga bo že 1,7 milijarde dinarjev.

Ob navedenih podatkih je potrebno zapisati, da so naši dolgotrajni poslovni partnerji: Univerzal Lendava, Sloga Gornja Radgona, Potrošnik Lenart, Jelša Šmarje ter Zarja Ormož postali člani velike družine Mercatorja.

V letih obratovanja skladišča je prišlo v ptujski trgovini do večjih sprememb. Iz dveh trgovinskih organizacij, podjetij Izbire in Panonije, je nastala nova delovna organizacija MIP - Mercator-Izbira Panonija. TOZD Veleprodaja je pridobila specializirana skladišča, TOZD Maloprodaja opravlja solidno maloprodajno oskrbo in je obenem največji in najsolidnejši kupec tozda Veleprodaja.

Danes ne moremo živeti na uspehih preteklosti: še slabša bi bila tolažba, če bi poudarjali, da smo pred 10. leti delali še v slabših pogojih. Zato si moramo prizadevati za ustvarjanje boljših, delovnemu človeku primernih delovnih pogojev. Lahko si je zamisliti cilje, vse težje pa jih je v teh gospodarskih razmerah uresničevati.

Saj ugotavljamo, da že vrsto let s težavo vzdržujemo najnujnejša osnovna sredstva. Manjka nakladalna rampa, vilicarji, predvsem visokoregalni, so že znatno izrabljeni, nimamo ustreznih garderob, sanitarij, jedilnice, premajhen je

prostor za polnjenje akumulatorjev... in še bi lahko naštevali pomanjkljivosti pri opremljenosti in drugih osnovnih sredstvih, od kamionov do pisarniških prostorov.

Z dobrim delom vsakega posameznika bomo tudi to zmogli; ne želimo pa, da bi se morali toliko odrekati kot v preteklih letih.

Vendar pa ob tem jubileju lahko mirno zapišemo, da je poslovanje uspešno, da so zaposleni delavci v enoti dobro gospodarili, da so medsebojni odnosi dobri. Želimo pa, da bi bila delovna disciplina in odnos do dela v teh težkih gospodarskih razmerah še večja, da bi odnos do težko pridobljenega premoženja - zgradbe, opreme in naprav bil še boljši, da bi bilo manj reklamacij pri delu, skratka, da bi dosegli s solidno postrežbo in hitro dostavo še boljše rezultate.

Le večja storilnost, manjši stroški, povečan promet in dohodek nam lahko omogočijo večje osebne dohodke in druge prejemke, omogočijo namenjanje več sredstev za skupno porabo - stanovanja, počitniške prostore, rekreacijo ipd. - in več sredstev za poslovni sklad, s tem pa izboljšanje delovnih pogojev.

Naši sodelavci v skladišču, ki so se pri nas zaposlili v letu 1959 in še prej, lahko povedo, kako in kaj so delali. Malo jih je, pa naj jih imenujemo: Stanko Terbuc, Jože Bombek, Ivan Kumer, Danica Iskra (upokojena 16. 9. 1983), Branko Horvat, Lizika Klajderič, Ivan Čeh in Anton Milošič.

Poleg njih je tudi več mlajših delavcev, ki čutijo pripadnost ko-

lektivnu, delajo in živijo zanj z vsem srcem, ki so pripravljeni žrtvovati vse, da bi se dobro razumeli in za doseganje delovnih in poslovnih uspehov.

Iskrena hvala vsem, ki so dolga leta delali v tem skladišču, za prizadevno dolgoletno delo, enaka hvala za marljivo in vestno delo sedanjim delavcem skladišča Prehrane, embalaže in prometnega oddelka.

Naše iskrene čestitke ob njihovem jubileju!

V tozdu Velepiskrba za varnost in imovino

Kristina Antolič

Ali znate ravnati z gasilnimi aparati?

V tozdu Velepiskrba v sestavu delovne organizacije Mercator-Izbira Panonija Ptuj se je končal program poučevanja delavcev iz varstva pred požarom, ki so ga priredili sami strokovni delavci delovne skupnosti skupnih služb DO.

Namen pouka in preizkusa znanja je, da se delavci, zaposleni v tozdu, usposobijo za varno delo z gasilnimi napravami, da bi se s tem izognili poškodbam, ki bi sicer lahko nastale pri gašenju požara. Treba jih je usposobiti za pravilno ukrepanje v takih primerih. Snov je zajela splošni del, obsega zakonske določbe, organizacijo varstva pred požarom v TOZD in

DO, prijave požarov, procese in pogoje gorenja, gorenje plinov, vnetljivih tekočin in trdih snovi, samovžig itd; nadalje posebni del, s katerim morajo biti prav tako seznanjeni vsi delavci. Del programa je prilagojen za vsako skupino delavcev, glede na delovni proces in delovne pogoje.

Poučevanje delavca je potrebno tudi pred razporeditvijo na dela in naloge, tako da delavec spozna pogoje dela in varstvene ukrepe, ter

sredstva, s katerimi bi lahko gasili ali omejevali začetni požar.

Pouk je bil praktičen in teoretičen. O tem se vodi tudi posebna evidenca, ki je ločena od varstvenih pri delu.

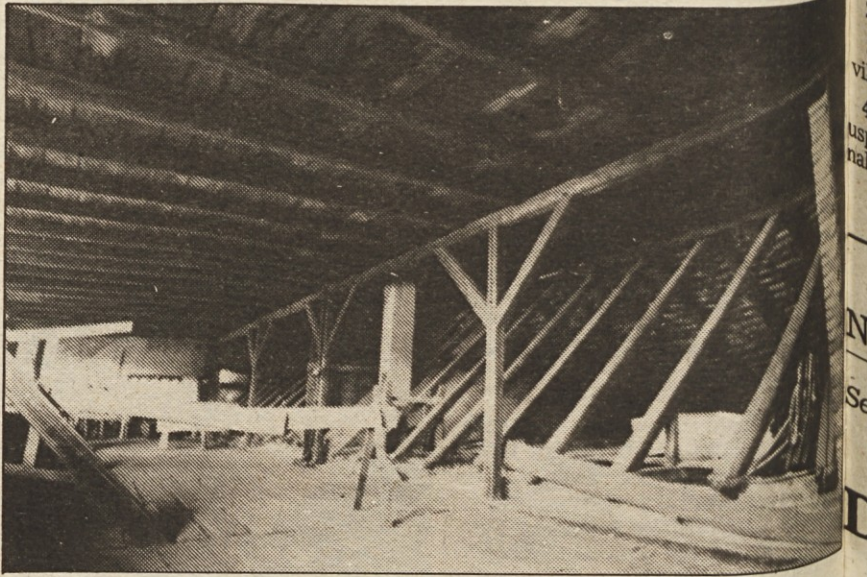
Program poučevanja varstva pred požarom je obsegal skupaj 10 ur.

Do sedaj je uspešno opravilo preizkus znanja o varstvu pred požarom 182 delavcev tega tozda. To so bili neposredni vodje, vodje poslovnih enot ter skladišč in oddelkov in delavci, ki opravljajo delo in naloge v enotah tozda Velepiskrba.

Ali znate ravnati z ročnimi gasilnimi aparati, ki so v vaši neposredni okolici?

Arhivski posnetek starih skladiščnih prostorov - zunanost.

Arhivski posnetek starih skladiščnih prostorov - notranjščina.

Jesen, najlepši letni čas, je navdihnila tudi naše aranžerje, ki so z domiselnostjo, spretnostjo in sposobnostjo nadvse prikupno in zanimivo aranžirali izložbena okna blagovnice toza Maloprodaja na Ptuj. K temu so znatno prispevale trofeje članove Zveze lovskih družin Ptuj.

Izložba je prava paša za oči najmlajših kupcev in ni mogoče zanikati, da tudi starejših. - Kristina Antolič.

Mladina v skupnih službah sprožila zahtevo po konkretni akciji

Slobodan Milinković

Analiza izobraževanja v delovni skupnosti

Po nalogu osnovne organizacije ZSM je delovna skupina analizirala izobraževanje v delovni skupnosti skupnih služb M-Nanosa. Posredujemo njene ugotovitve.

Pravilnik o izobraževanju delavcev DS SS (samoupravni akt), ni narejen.

Plan izobraževanja - ni narejen

Elementi, na katerih sloni plan izobraževanja, so naslednji:

1. Analiza obstoječe izobrazbene strukture

2. Razvojni program DS SS

3. Predvidena sprememba števila in strukture delavcev

4. Nova znanja potrebna za uspešnejše opravljanje del in nalog

5. Ocena uspešnosti izobraževanja v predhodnem obdobju

6. Ugotovljene individualne potrebe in želje delavcev

7. Prevzete obveznosti s planskimi in drugimi samoupravnimi akti

8. Organizacijska struktura - Razvid del in nalog

Od vseh naštetih prvin je narejena le prva - analiza obstoječe izobrazbene strukture. Ostali elementi niso pripravljeni, z izjemo elementa št. 8., ki je delno priprav-

ljen oz. je razvid del in nalog v bistvu le posnetek sedanjega stanja, in sicer tako, da so posneta delovna mesta statično, brez razvojne komponente, možnosti napredovanja. Ocenjujemo, da tak razvid del in nalog ne ustreza in ga je treba dodelati tako, da se vgradijo omenjene sestavine.

Naše ugotovitve posredujemo osnovni organizaciji ZK ter ZS v DSSS z namenom, da se čimprej sproži konkretna akcija in področje izobraževanja uredi.

Menimo, da bodo družbenopolitične organizacije in odgovorni vodilni ter strokovni delavci morali v najkrajšem roku zagotoviti izvajanje vseh potrebnih del za izdelavo plana izobraževanja kadrov v DSSS MERCATOR - NA-

NOSA.

Prihodnost in razvoj mladih v delovnem procesu neposredno zavisita od izpolnitve omenjenih nalog. Povečanje storilnosti ter kakovosti dela si brez reševanja omenjenih zadev ne moremo niti zamisliti. Zaradi tega so zahteve mladine toliko bolj razumljive in upravičene. Razumljiva je tudi kritika, ki jo s to zahtevo mladi naslavljajo na tiste, ki so odgovorni za področje razvojne politike, izobraževanja ter organizacije dela in poslovanja v MERCATOR-NA-NOSU.

Nanosove
vesti

Naši športniki

Sergej Paternost

Državni reprezentant Jože Požar

Jožeta smo vam že predstavili v lanski oktobrski številki kot državnega in republiškega prvaka v balinanju, zdaj pa vam ga moramo predstaviti še kot državnega reprezentanta.

Obiskali smo ga na njegovem delovnem mestu, kjer vodi prevzem v skladišču tehničnega blaga TOZD Grosist Postojna.

ske države, in to Italija, Francija, Švica in Jugoslavija.

Prav tako bo v septembru 1984 na Reki svetovno prvenstvo v četvorkah.

Meniš, da boš sodeloval tudi na tem evropskem in svetovnem prvenstvu?

Mislím, da bom sodeloval tudi na teh tekmovanjih, s pogojem, da bom obdržal tako formo, kot jo imam sedaj.

Kako pa si se plasiral na domačih tekmovanjih?

V letu 1983 sem postal najprej občinski prvak, nato republiški in državni prvak v parih.

V četvorkah sem sodeloval v kvalifikacijah za vstop v I. zvezno ligo z domačo četvorko matičnega kluba Sovič iz Postojne, vendar se nismo uspeli uvrstiti v I. zvezno ligo in smo ostali v II. Prepričan pa sem, da bo ekipa naslednje leto imela več sreče za vstop v najvišji rang tekmovanja.

Na koncu razgovora smo našemu sodelavcu Jožetu Požarju čestitali k njegovim športnim uspehom in mu jih zaželeli še več pri delu in športnem udejstvovanju.

Na TOZD Grosist Postojna pa smo zvedeli, da so se družbenopolitične organizacije dogovorile, da bodo v petek, 14. 10. 1983 priredile sprejem za Jožeta Požarja, na katerem bodo proslavili športne uspehe svojega sodelavca.

Kdaj si prišel v državno reprezentanco v balinanju?

V reprezentanco sem prišel že v letu 1982 in sem z njo sodeloval na svetovnem prvenstvu v balinanju v francoskem Grenoblu, od 22. do 26. septembra 1982. Tu smo dosegli odlično 2. mesto in s tem srebrno medaljo v četvorkah. Na tem svetovnem prvenstvu je sodelovalo 15 držav z vsega sveta.

Kje si nastopil z reprezentanco v letošnjem letu?

Sodeloval sem na svetovnem balinarskem prvenstvu v parih, ki se je odvijalo v švicarskem mestu Ženeva od 29. 9. do 2. 10. 1983. Nastopil sem v paru z reprezentantom Darkom Gustinom iz Sežane in Vladom Obričem z Reke. Tekmovanje je potekalo na pokritih igriščih in težkih terenih. V konkurenci 16 držav z vsega sveta smo dosegli solidno 5. mesto. Tekmovanje za svetovno prvenstvo v parih je šlo tudi kot kvalifikacija za finale evropskega prvenstva, ki bo v mesecu februarju 1984 v Italiji v mestu Torino. Za to tekmovanje so se kvalificirale štiri evrop-

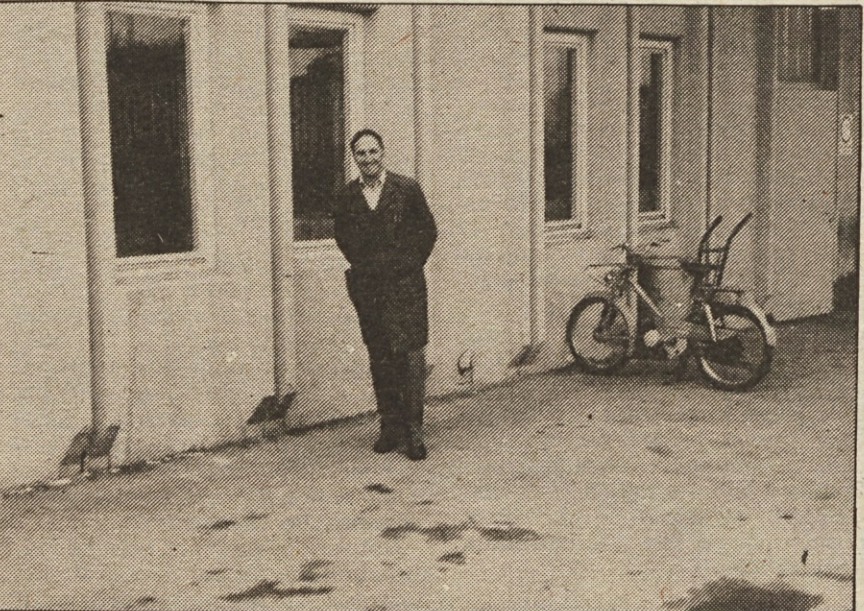
Janku v slovo

V torek, 11. 10. 1983, smo opremili na zadnji poti na postojnem pokopališču našega soseda JANKA MARINŠICA, plekarja v gradbeni skupini DS SS. Rodil se je pred 46. leti v Postojni kot sin delavske družine, ki se

v skromnih razmerah borila za življenje. Pečat te skromnosti in trdnosti, da bi se razvil v kar najbolj uspešnega člana naše skupnosti, nosil do zadnjega dneva svojega življenja. Svet, ki ga je skusil, je bil poln težav; v njem sta se mešala kruta konkurenca, borba za obstoj, trdota, katero se je spoprijemal in se še prijemajo mnogi ljudje, hkrati je občutil mehko domačega prijatelja in kraja.

V gradbeni skupini Nanosa je delal polnih 16 let. Bil je dober sodelavec, dober in prijeten tovariš kot takega ga poznajo sodelavci v Postojni do Istre in Čabra. Ob zadnjem slovesu je v imenu delovne skupnosti spregovoril sodelavec Gašper Murkovič, v ime Ribiške družine Postojna, katera je aktivni član je bil pokojnik, je spregovoril Vinko Dolenc.

Jože Požar, večkratni državni in republiški prvak in državni reprezentant v balinanju. Foto Sergej Paternost

Vselej lepo urejene izložbe poslovne enote tozda Indus - DOM Koper, pričajo o tem, da je bil poslovodja te poslovne enote na začetku delovne poti tudi aranžer. O njem berite na naslednji strani. Foto Sergej Paternost

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Pogoji za izrek disciplinskega ukrepa - prenehanje delovnega razmerja - in kdaj delavcu to razmerje dejansko preneha

Najprej moramo ugotoviti, da se ukrep prenehanja delovnega razmerja lahko izreče za primere hujših kršitev delovnih dolžnosti, ki jih določijo delavci v samoupravnem splošnem aktu v zvezi z:

- neopravičenim izostankom z dela
- kršitvami določb o varstvu pred požarom, eksplozijami, naravnimi nesrečami itd.
- opustitvijo ukrepov za varstvo delavcev pri delu
- nezakonitim razpolaganjem z družbenimi sredstvi
- zlorabo položaja ali prekoračitvijo danega pooblastila
- izdajo poslovne, uradne ali druge z zakonom določene tajnosti
- zlorabo odsotnosti z dela zaradi bolezni
- opustitvijo zahteve individualnega poslovodnega organa, predsednika poslovodnega odbora ali vodje delovne skupnosti za uvedbo disciplinskega postopka zaradi hujše kršitve delovne obveznosti.

Če torej delavec krši navedene obveznosti, se mu mora izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja. Delavci v TOZD pa v svojem aktu določijo še druge hujše kršitve delovne dolžnosti, za katere pa ni nujno, da se izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja, ampak je pogoj za izrek takega ukrepa ugotovitev, da je taka kršitev povzročila motnje v razmerjih pri opravljanju del in nalog, onemogočala ali oteževala delo drugih delavcev ali kako drugače motila delovni proces.

Laško rečemo, da imamo dva načina oziroma dve vrsti prenehanja delovnega razmerja. Prvi način je obvezni, drugi pa fakultativni. Pri obeh pa je mogoče izvršitev izrečenega ukrepa pogojno odložiti za dobo največ enega leta.

Če je delavcu izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja, mu to razmerje preneha, ko postane odločba disciplinske komisije dokončna.

Dokončna pa postane odločba po preteku roka za ugovor. Rok določi samoupravni akt TOZD in po zakonski omejitvi ne sme biti krajši od 8 dni od vročitve odločbe.

Prav tako postane odločba dokončna z odločitvijo delavskega sveta, s katero se zavrne ugovor zoper odločbo disciplinske komisije. Dokončna odločba učinkuje s tistim dnem, ko je delavcu vročena, in mu s tem dnem dejansko preneha delovno razmerje. To pravilo pa pozna naslednje izjeme:

1. disciplinska komisija ali delavski svet lahko določita kasnejši datum prenehanja delovnega razmerja.
2. če se izvršitev izrečenega ukrepa pogojno odloži
3. če je delavcu izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja zaradi neopravičenega izostanka z dela, pa se do konca disciplinskega postopka delavec ni vrnil na delo, mu preneha delovno razmerje z zadnjim dnem, ko je nehal delati v TOZD.

Ne bi je mogli več pogrešati

Sergej Paternost

Predstavljamo LB, splošno banko Koper

Glede na dejstvo, da poslovno sodelujemo s koprsko banko in da ima večina naših delavcev hranilne vloge v tej ustanovi, bomo predstavili splošno banko Koper in usluge, ki jih nudi svojim članom in varčevalcem.

V Splošni banki Koper združuje sredstva 330 članic in 2.410 depontov. Preko različnih oblik varčevanja je v banko vključena tudi velika večina prebivalstva. Konec meseca avgusta 1983 je znašala bilančna vsota banke 35,8 milijard dinarjev, kar uvršča Splošno banko Koper na 4. mesto med temeljnimi bankami, združenimi v Ljubljansko banko-združeno banko v Sloveniji. Sredstva članic banke ob koncu meseca avgusta 1983 21,6 milijarde din ali 60% vseh sredstev banke.

Sredstva prebivalstva so v strukturi teh sredstev udeležena s 44% ali v znesku 9,4 milijarde din. Poleg izvirnih sredstev tvorijo sredstva banke še dopolnilna finančna sredstva v obliki najetih kreditov pri drugih bankah doma in v tujini.

Ukrepi ekonomske politike, sprejeti v tem srednjeročnem obdobju, so močno omejili investicijsko dejavnost OZD, kar je vplivalo tudi na obseg in strukturo bančnih naložb. Še posebno se ti ukrepi odražajo na obsegu investicijskih posojil, ki se v zadnjih letih zmanjšujejo.

Z letnim načrtom za leto 1983 je banka oblikovala takšno poslovno politiko, ki omogoča uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije, zlasti pospeševanje izvoza in intenzivnejše pridobivanje hrane.

V osmih mesecih leta 1983 je banka vsa dopolnilna sredstva naložbe usmerila v prednostne namene, v okviru teh pa pretežni del v kmetijske in izvozno usmerjene naložbe.

Za potrebe tekočega poslovanja članic je banka zagotavljala predvsem kredite za selektivne namene, ki so bili v vseh kratkoročnih kreditih udeleženi s 50%. Med temi prevladujejo krediti za izvoz blaga iz storitev na konvertibilno področje ter krediti za proizvodnjo in zaloge kmetijskih pridelkov.

Mercator

Glasilu delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3, Izdaja Center za obveščanje SOZD

Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana

Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Jože Černoša, Sonja Dolinšek, Sergej Paternost, Anton Kočevar, Nada Rihar in Mirko Vaupotič

Odgovorni urednik Jaro Novak (telefon: 221-044)

Novinarka Vesna Bleiweis (telefon 221-010)

Tajnica redakcije Katja Jesenovec (telefon: 221-010)

Tehnični urednik Dušan Lajovic

Oblikovna zasnova Jaro Novak

Tisk ČGP Delo

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov

Izhaja zadnji petek v mesecu

Glasilu prejemajo delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojeanci SOZD Mercator

Naklada: 12.000 izvodov

Četrtno privarčevanih sredstev prebivalstva je banka usmerila v kreditiranje občanom na osnovi raznih pravilnikov. Pretežni del predstavljajo potrošniška posojila na podlagi odkupa deviz občanov (1:1) ter posojila za nakup in gradnjo stanovanj po pravilnikih za občane. Ostale tri četrtine sredstev prebivalstva je banka uporabila kot vir za kreditiranje enostavne in razširjene reprodukcije članic banke.

V razreševanju razmer na področju ekonomskih odnosov s tujino se je banka vključila s tem, da je sprejela ukrepe za odplačevanje kreditnih in garancijskih obveznosti do tujine za pospeševanje vnosa deviz, zagotavljanje pogojev za obnavljanje proizvodnje in za vzdrževanje devizne likvidnosti. Kljub problemom pri zagotavljanju lastne devizne likvidnosti je banka zagotavljala svojim članicam devize za poravnavo obveznosti do tujine z odkupovanjem deviz od občanov, z nakupom deviz na termin z zadolževanjem v tujini.

Banka že dolgo let posveča posebno pozornost poslovanju s pre-

informativno propagandna dejavnost banke je med drugim usmerjena k spodbujanju prenosa izplačil osebnih dohodkov, pokojnin in drugih prejemkov preko banke, z namenom, da se uveljavi tekoči račun namesto hranilne knjižice. Namen banke je pridobiti občane za brezgotovinsko poslovanje. Tekoči računi so ustaljena oblika takega poslovanja.

Uvedene so tudi prve oblike brezgotovinskega poslovanja na deviznem področju, in to z evročeki. V pripravi so še nove oblike, kot so kreditne kartice, hranilna pisma in drugo.

Nič manj pomembne so akcije med predšolsko in šolsko mladino. S prisotnostjo v predšolskih in šolskih ustanovah banka opravlja posebno družbeno koristno dejavnost, ker pripravlja in vzgaja mlade v bodoče delavce - samoupravljajce k varčevanju in k boljšemu gospodarjenju s sredstvi ter s tem k izboljšanju pogojev gospodarjenja in osebnega standarda. S to svojo dejavnostjo na področju vzgoje mladih banka že sedaj zajema nad 10.000 mladih varčevalcev. Njihovo število iz leta v leto narašča.

V svoji informativno propagandni dejavnosti banka skuša preko vseh medijih javnega obveščanja vzbuditi pri občanih zanimanje za polaganje prostih denarnih sred-

Poslovna enota LB, splošne banke Koper v Postojni, ki opravlja vse usluge občanom pa tudi delavcem Mercator-Nanosa

bivalstvom, ki poleg ustaljenih poslov z občani, kot so zbiranje depozitov in hranilnih vlog ter kreditiranje prebivalstva, zajema tudi celotno informativno propagandno dejavnost banke, mladinsko varčevanje ter menjalniško poslovanje.

Na področju poslovanja s prebivalstvom je posebna skrb posvečena zbiranju sredstev prebivalstva. V tem smislu so zelo zanimive akcije, posvečene zbiranju še ostalih prostih sredstev občanov v organizirani obliki preko banke. Tu gre predvsem za prenose izplačevanja osebnih dohodkov preko tekočih računov in hranilnih vlog. Končni cilj je vključitev vseh zaposlenih na območju, kjer banka deluje s svojimi poslovnimi enotami.

Nenehno ponavlja akcije preko društev upokojevcov in neposredno, z namenom, da bi večje število upokojevcov dobivalo prejeme preko banke.

stev na hranilne račune ali depozite, za združevanje sredstev za določene namene, za najmanjše posojil ali za opravljanje drugih denarnih zadev v banki.

Prisluhnimo nekaterim značilnim propagandnim sporočilom:

»Visoke obresti na vezana dinarska sredstva pomagajo varčevalcem znatno povečati prihranke in s tem ublažiti naraščanje življenjskih stroškov, saj se vezana sredstva obrestujejo od 3 mesecev do 3 let z 12 do celo 28% letnimi obrestmi.

Prejemanje pokojnin in invalidnin preko banke na hranilne knjižice ali tekoče račune zagotavlja varno shrambo, dvigovanje po potrebi in obrestovanje od 1. dne v mesecu, ko so sredstva nakazana v banko.

Lastniki tekočih računov lahko pooblastijo banko, da v njihovem

imenu plačuje različne usluge (elektriko, časopise, naročnino RTV, komunalne storitve itd.), ne da bi čakali inkasante doma.«

Na podlagi prodaje konvertibilnih valut in vezave dinarske protivrednosti nudi banka nove ugodne kredite za nakup starih stanovanj ali stanovanjskih hiš in plačilo stroškov za telefonski priključek, priključek na električno

omrežje, popravilo avtomobilov in kmetijskih strojev, plačilo uvoznih dajatev, plačilo invalidskih pripomočkov in storitev rehabilitacije, plačilo vpisnine v izredno šolanje, nakup garaže od organizacije, ki je pooblaščenca za prodajo, za gradnjo garaže, za plačilo stroškov za zdravstveno rekreacijo v klimatskih in termalnih zdraviliščih.

Skupni interes banke, občanov in družbe je, da se z varčevanjem pospeši rast sredstev občanov, ki se nato spet vračajo občanom in združenemu delu v obliki posojil.

V splošni banki Koper in v njenih enotah se zavedajo, da se z dobro informacijo in motiviranostjo vse to lažje doseže.

»Franček iz Kopra« pred blagovnico DOM, katere vodja je že 12 let. Foto Sergej Paternost

Predstavljamo

Sergej Paternost

Kdo je Franček iz Kopra?

Tokrat ne bomo objavili običajnega prispevka našega sodelavca Frančka iz Kopra, ampak bomo Frančka predstavili. Obiskali smo ga v Kopru, v poslovnih enoti DOM Koper, ki je v prostorih hotela Triglav in spada v tozd INDUS Koper.

Franček, s priimkom SORKO Franc, je vodja znane blagovnice že polnih 12 let. Po rojstvu je Štajerjec, rojen pred 62 leti na Ptuj. Tega ne more skriti, saj ga izdaja narečje kljub temu, da je na Koprskem že 30 let.

Kakšni razlogi so te pripeljali na Koprsko?

Rojen sem Ptujčan. Trgovsko šolo sem obiskoval v Mariboru in se tam tudi zaposlil, vendar ne kot trgovec, ampak kot aranžer. V začetku leta 1954, ko se je pričelo preseljevanje Štajercev na Primorskem, sem se odločil tudi sam, saj so v takratnem koprskem okraju nujno potrebovali aranžerja. No, poklic sem opravljal le nekaj časa, nakar sem se preselil med trgovce. Najprej sem bil vodja bombažnega oddelka v trgovskem podjetju Slavica, ko pa se je ta priključil Nanosu, sem pristal v blagovnici DOM Kamnik, kjer sem še vedno vodja PE.

Ali sodeluješ s svojimi prispevki že dalj časa in kje?

S takim pisanjem, kot je »Franček iz Kopra«, sodelujem že 17 let, in to v glavnem v internem glasilu Nanosa. Včasih pa mi kakšen prispevek objavi tudi Pavliha. **Kako si se kot Štajerjec prilagodil primorskim razmeram?**

Kot sem že povedal, sem na Primorskem že skoraj 30 let. V tem času sem se zelo dobro prilagodil predvsem ribam, saj se že prej zelo rad jedel ribe (svinjske).

Kako izkoriščaš prosti čas in kakše hobije imaš?

Po pravici povedano, prostega časa imam zelo malo, predvsem ker imamo v trgovini deljen delovnik.

Do nedavnega sem bil aktiven hribolazec. Preplezal sem skoraj vse naše slovenske očake. Sedaj pa plezam še vedno, vendar le do »morske višine«.

Kaj boš povedal našim bralcem na koncu razgovora?

Menim, da je humor in pisanje takih prispevkov, ki imajo vedno kakšno pikro pripombo, nekoliko ljivo in zdravo, kar dokazuje mojih 105 kg in vedno dobra volja tudi takrat, ko ima moja Franca menoj tako imenovano »zakonsko šolo«.

Nanosove
vesti

Nanosove vesti, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik priloge
Sergej Paternost (telefon: (067) 21-441)